

Rimavskej kotliny je príkladom, aký význam pre lokalizáciu perspektívnych plôch a vývoj má poznanie mineralogického a faciálneho vývoja sedimentov v regionálnom rozsahu. V uvedenom prípade sa preukázalo, že fosilné kôry vetrania sa do sedimentov panvy (predstavujúcich kontinentálne riečno-jazerné akumulácie neogénneho veku) splavovali cyklicky a vyčlenené megacykly potvrdzujú, že obe dnes oddelené časti predstavovali pôvodne jedinú panvu. Kaolinické časti fosilných kôr vetrania sa akumulovali do spodných častí výplní panvy. Smerom do vyšších litostratigrafických úrovní i do centra panvy obsah kaolinitu klesá a rastie počet psefitických polôh a ich zrnitosť.

V oblasti východoslovenského flyša poskytuje poznanie mineralogického zloženia ílovcových litofácií dôležité údaje nielen na dokreslenie zákonitostí pri zaplňovaní flyšovej sedimentačnej oblasti. Zákonité rozmiestnenie zvýšenej koncentrácie kaolinitu a illitu v ílovcových litofáciách je predpokladom na vyčlenenie bližších prognózných území, kde sa zohľadňujú aj ostatné kritériá (geografická dispozícia, životné prostredie, ekonomické požiadavky a i.).

M. Chovan: Zákonitosti rozšírenia medna-to-porfýrovej mineralizácie v Južnej Gobi (Bratislava 3. 10. 1985)

Skúmané územie leží v mohutnom medenorudnom pásme v južnom Mongolsku. Z regionálneho geologicko-štruktúrneho hľadiska sa územie nachádza v štruktúrnoformačnej zóne južnomongolských hercyníd Gobi — Chingan. Oblasť má symetrickú stavbu s osou orientovanou zo SV na Z. Rudonosnou etapou na ložisku Cagan Saburga je vrchnodevónsky až spodnokarbónsky magmatický komplex. V ostatných menších ložiskách a výskytoch Cu mineralizácie je rudonosný vrchnokarbónsky až spodnopermský magmatický komplex, a to vo všetkých zónach medenorudného pásma.

Československá geologická skupina Medzinárodnej geologickej expedície RVHP počas trojročnej činnosti v južnej Gobi preskúmala vyše 30 prejavov Cu mineralizácie, z ktorých najväčšiu pozornosť venovala vulkanicko-plutonickej štruktúre Šuten. Vulkanogénny kom-

plex zastupujú vulkanity andezitového zloženia a ich tufy, subvulkanickú faciáciu andezitové, dioritové a syenitovo-dioritové porfýry. Intruzívny komplex tvorí granit, granodiorit, diorit (monzonit). Mineralizácia vystupuje v obvodovej časti koncentrickej štruktúry a viaže sa na kontaktné zóny dioritov, syenitodioritov a monzonitov, prípadne na subvulkanické dioritové porfýry. Mineralizáciu indikujú výrazné komplexné geochemické anomálie, z ktorých najperspektívnejšie majú okrem iných pozitívnych znakov vysoký koeficient zonálnosti a vysokú intenzitu. Vrtnými prácami sme na viacerých miestach overili výskyt chudobnej vtrúsenej Cu mineralizácie, v ktorej prevláda chalkopyrit a pyrit, zriedkavý je hematit, sfalerit, galenit, magnetit.

V zóne karbónskych andezitov a tufov sa vyvinul mohutný komplex metasomatitov tvorený sekundárnymi kvarciti a argilitmi s hojným zastúpením alunitových kvarcitov, ktoré môžu mať prospekčný význam ako nebauxitová surovina Al. V ostatných lokalitách (Cochiotuin, Charmagtaj) sa mineralizácia vyskytuje v podobnej pozícii. V menších, menej perspektívnych výskytoch chýbajú niektoré charakteristické znaky tohto typu mineralizácie (Cencher Chuduk, In Šanchaj, Alagbajan a ďalšie).

Všetky zistené výskyty sa viažu na vulkanicko-plutonickej štruktúry spojené s orogénnou etapou vývoja územia a jej tektonicko-magmatickou aktivizáciou. Mineralizácia sa obvyčajne vyskytuje v okrajových častiach granitoidných masívov so zvýšenou alkaličnosťou, alebo sa viaže na subvulkanické telesá dioritových porfýrov. V exokontaktnej zóne je mineralizácia zriedkavejšia. Hlavným rudným minerálom vtrúsených a žilníkových rúd je chalkopyrit, charakteristický je nízky obsah molybdenitu (okrem ložiska Cagan Suburga). Na povrchu sa mineralizácia prejavuje sekundárnymi minerálmi Cu, Fe, Pb a Mo. V širšom okolí sa vyvinuli zóny vtrúsenej pyritizácie, ktoré podmieňujú existenciu mnohých geofyzikálnych anomálií VP. Z premien má najväčšie rozšírenie K-metasomatóza, ktorá však svojím rozsahom ďaleko presahuje mineralizované zóny, v rámci ktorých je najintenzívnejšia sericitizácia a chloritizácia. V širšom okolí rudných plôch sú časté kremeňovo-turmalínovo-chloritové metasomatity a turmalínové brekcie, ako aj zóny kremenných žíl s turmalínom a bežnými sulfidmi.